

Μηχανισμός Καταγραφής Περιστατικών Άτυπων Αναγκαστικών Επιστροφών

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Δημοσιοποίηση της Ετήσιας Έκθεσης 2024

*Ο Μηχανισμός Καταγραφής της ΕΕΔΑ καταγράφει την παγίωση των χαρακτηριστικών του *modus operandi* και αναδεικνύει νέες διαστάσεις των άτυπων αναγκαστικών επιστροφών που φέρεται να συντελούνται στα σύνορα.*

Αθήνα, 17/07/2025

Ο [Μηχανισμός Καταγραφής Περιστατικών Άτυπων Αναγκαστικών Επιστροφών](#) (Μηχανισμός Καταγραφής) που δημιουργήθηκε από την [Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου](#) (ΕΕΔΑ),¹ προκειμένου να ενισχύσει τα **εχέγγυα αντικειμενικότητας και αξιοπιστίας** σε αναφορές περιστατικών άτυπων αναγκαστικών επιστροφών² από την ελληνική επικράτεια, **δημοσιοποιεί σήμερα την Ετήσια Έκθεσή του για το 2024.**

Η Ετήσια Έκθεση 2024 βασίζεται σε **61 μαρτυρίες** και αφορά **52 περιστατικά**, που φέρεται να έλαβαν χώρα κατά την περίοδο **Ιανουαρίου 2022 – Δεκεμβρίου 2024**. Ο αριθμός των φερόμενων θυμάτων στα εν λόγω περιστατικά υπολογίζεται κατ' ελάχιστον σε **1.517 άτομα**, μεταξύ των οποίων τουλάχιστον **300 γυναίκες**, **225 παιδιά** και **133 άτομα με ιδιαίτερες ανάγκες**.

Η Ετήσια Έκθεση 2024 περιέχει **λεπτομερή στατιστικά στοιχεία** και **ποιοτική ανάλυση** των ευρημάτων που προκύπτουν από τις μαρτυρίες των φερόμενων θυμάτων που καταγράφηκαν σύμφωνα με τη Μεθοδολογία του Μηχανισμού Καταγραφής. Για τρίτη διαδοχική χρονιά, καταγράφεται σημαντική συγκέντρωση μαρτυριών για περιστατικά άτυπων αναγκαστικών επιστροφών με κοινά χαρακτηριστικά, στοιχείο που καταδεικνύει την **παγίωση συγκεκριμένων επιχειρησιακών πρακτικών** και **επαναλαμβανόμενες παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων** στα σύνορα της ελληνικής επικράτειας. Συγκεκριμένα:

- Τα φερόμενα θύματα συνεχίζουν να **προέρχονται από χώρες καταγωγής**, από τις οποίες προέρχεται σημαντικό ποσοστό ατόμων που **αναγνωρίζονται ως δικαιούχοι διεθνούς προστασίας**.
- Ανάμεσα στα φερόμενα θύματα υπάρχουν **τρία (3) άτομα** που ισχυρίζονται ότι είχαν αναγνωριστεί στην Ελλάδα ως **πρόσφυγες** και **ένα (1) άτομο** που ισχυρίζεται ότι είχε καταγραφεί από τις ελληνικές Αρχές ως **αιτών άσυλο**.
- Η παρουσία **έντεκα (11) Τούρκων αιτούντων άσυλο** μεταξύ των φερόμενων θυμάτων καταδεικνύει **άμεσες παραβιάσεις της αρχής της μη-επαναπροώθησης**.
- Στις μαρτυρίες τα φερόμενα θύματα συνεχίζουν να περιγράφουν πράξεις που συνδέονται με **εξαιρετικά σοβαρές παραβιάσεις της αρχής της μη-επαναπροώθησης**, όπως ορίζονται στη [Σύμβαση της Γενεύης του](#)

¹ Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ), ως ο Εθνικός Θεσμός Δικαιωμάτων του Ανθρώπου στην Ελλάδα και το ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της ελληνικής Πολιτείας σε θέματα προώθησης και προστασίας δικαιωμάτων του ανθρώπου, σύμφωνα με τις Αρχές των Παρισίων των Ηνωμένων Εθνών και τον Ν. 4780/2021, έχει ως θεσμική αποστολή, μεταξύ άλλων, τη διαρκή παρακολούθηση θεμάτων που άπτονται των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τη δημόσια ενημέρωση και την προώθηση της σχετικής έρευνας

² Ο όρος άτυπες αναγκαστικές επιστροφές περιλαμβάνει τόσο τις φερόμενες επαναπροωθήσεις αιτούντων άσυλο και προσφύγων όσο και κάθε άλλη μορφή αναγκαστικής απομάκρυνσης πολιτών τρίτων χωρών από την ελληνική επικράτεια που φέρεται να γίνεται με τρόπο παράτυπο και συνοπτικό, δηλαδή χωρίς να ακολουθούνται οι νόμιμες διαδικασίες για τις απομακρύνσεις αυτές. Κάθε διαδικασία αναγκαστικής επιστροφής πολιτών τρίτων χωρών πρέπει, σύμφωνα με το νόμο, να στηρίζεται σε ατομική απόφαση, να υπόκειται σε δικαστικό έλεγχο με ένδικα μέσα και να εκτελείται με σεβασμό στα θεμελιώδη ανθρωπίνια δικαιώματα.

[1951 για το Καθεστώς των Προσφύγων](#), καθώς και παραβιάσεις της απαγόρευσης της απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης, του δικαιώματος στην προσωπική ελευθερία, του δικαιώματος στη ζωή, του δικαιώματος στο άσυλο και της απαγόρευσης των συλλογικών απελάσεων, όπως ορίζονται στην [Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου](#) (ΕΣΔΑ) και τον [Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ](#) (ΧΘΔΕΕ), ενώ παράλληλα αποτελούν πράξεις που κατά το ελληνικό Δίκαιο είναι ποινικά αδικήματα.

- Οι ανωτέρω πράξεις φέρεται να στρέφονται συχνά εναντίον προσώπων που φέρουν **εμφανή ευαλωτότητα**, όπως άτομα με σοβαρές ασθένειες, άτομα με αναπηρία, εγκυμονούσες γυναίκες, υπερήλικες και παιδιά.
- Στις μαρτυρίες που έχει καταγράψει ο Μηχανισμός Καταγραφής αναφέρεται ότι συμμετείχαν ως **δράστες τόσο ένστολοι όσο και άτομα με πολιτικά ρούχα**. Σε κάποιες μαρτυρίες για περιστατικά του Έβρου αναφέρθηκε ότι κατά το στάδιο της απομάκρυνσης από την ελληνική επικράτεια συμμετείχαν ως **δράστες και πολίτες τρίτων χωρών** που μιλούσαν γλώσσες των φερόμενων θυμάτων και ενεργούσαν με τη **συνεργασία ή υπό τις εντολές ένστολου προσωπικού**.

Στην **Ετήσια Έκθεση 2024** περιέχεται αποτύπωση και ανάλυση επιπλέον κρίσιμων στοιχείων για το **modus operandi** των άτυπων αναγκαστικών επιστροφών καθώς και παρουσίαση **νέων ευρημάτων**. Συγκεκριμένα:

- Παρουσιάζεται και αναλύεται η **πρακτική της διαδοχικής κράτησης και της συγκλίνουσας απομάκρυνσης**.
- Προκύπτει από μαρτυρίες που καταγράφηκαν για περιστατικά του Έβρου η ύπαρξη **επιχειρησιακού πλέγματος δευτερογενών ενεργειών στην ενδοχώρα** (Θεσσαλονίκη, Κομοτηνή), δηλαδή εντοπισμοί φερόμενων θυμάτων πέραν της συνοριακής ζώνης, στοιχείο που αποτυπώνεται για τρίτη συνεχή χρονιά και αναδεικνύει την έκταση και την οργανωτική δομή των επιχειρήσεων.
- Παρατηρείται **διαφοροποίηση** μεταξύ των περιστατικών του Έβρου και των περιστατικών της θάλασσας που καταγράφηκαν, με τα πρώτα να χαρακτηρίζονται από ένα δίκτυο επιχειρήσεων που εκτείνεται από τα σύνορα έως σημεία της ενδοχώρας, ενώ τα δεύτερα επικεντρώνονται, κυρίως, σε επιχειρήσεις στη θάλασσα που παρεμποδίζουν την προσέγγιση και αποβίβαση σε έδαφος νησιών της ελληνικής επικράτειας.
- Από τις μαρτυρίες που καταγράφηκαν προέκυψε **ποιοτική διαφοροποίηση στη βία που φέρεται να ασκήθηκε στα θύματα**, καθώς στα περιστατικά του Έβρου η βία φαίνεται να έχει τιμωρητικό χαρακτήρα και μεγαλύτερη σωματική ένταση, ενώ στα περιστατικά της θάλασσας παίρνει τη μορφή πράξεων παρεμπόδισης της πλευστότητας και της αποβίβασης στα νησιά και χαρακτηρίζεται από μεγαλύτερη επικινδυνότητα, με καταγεγραμμένα θανατηφόρα περιστατικά.

Την Ετήσια Έκθεση 2024 του Μηχανισμού Καταγραφής μπορείτε να τη βρείτε [εδώ](#).

Στον Μηχανισμό Καταγραφής μετέχουν οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, που δραστηριοποιούνται στο πεδίο προσφέροντας νομικές, ιατρικές, ψυχοκοινωνικές ή άλλες υπηρεσίες σε πολίτες τρίτων χωρών, όλες με νομική υπόσταση και εκπροσώπηση στην Ελλάδα. Η Αντιπροσωπεία της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες (ΥΑ/ΟΗΕ) στην Ελλάδα παρέχει στον Μηχανισμό Καταγραφής ως συνεργαζόμενος φορέας τεχνική υποστήριξη και τεχνογνωσία σε ζητήματα προσφυγικής προστασίας.

Οι αναφορές που καταγράφει ο Μηχανισμός Καταγραφής προέρχονται από ανθρώπους μη σχετιζόμενους μεταξύ τους, εκτός εάν πρόκειται για οικογένειες ή μέλη ίδιας ομάδας, οι οποίοι έρχονται σε επαφή με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών, προκειμένου να λάβουν υπηρεσίες, και συναινούν στην καταγραφή της μαρτυρίας τους από τον Μηχανισμό Καταγραφής.

Ο Μηχανισμός Καταγραφής δεν εμπλέκεται με οποιονδήποτε τρόπο σε νομικές διαδικασίες που πιθανόν να έχουν ξεκινήσει είτε με πρωτοβουλία των φερόμενων θυμάτων και των νομικών τους εκπροσώπων είτε με πρωτοβουλία των διωκτικών Αρχών. Ο Μηχανισμός Καταγραφής με τον εντοπισμό των φερόμενων θυμάτων και την ασφάλεια της καταγραφής ενθαρρύνει την καταφυγή των φερόμενων θυμάτων στις αρμόδιες Αρχές και τη Δικαιοσύνη.

Περισσότερες Πληροφορίες:

Ηλίας Ι. Τσαμπαρδούκας, Επόπτης του Μηχανισμού Καταγραφής Περιστατικών Άτυπων Αναγκαστικών Επιστροφών, (+30) 210 723 3224, recordingmechanism@nchr.gr.